

تعیین رابطه بین احساس تنهایی باوابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین

سهیلا بر دوده^۱، امیر محسن راهنجات^۲، مهدی ربیعی^۳، امیرسام کیانی مقدم^۴

۱- گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ورامین، پیشوا، ایران. ۲- گروه روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران. نویسنده مسئول. ۳- گروه روانشناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج). ۴- دانشکده پزشکی، کمیته پژوهش، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخچه مقاله دریافت: ۹۶/۷/۹ پذیرش: ۹۶/۱۰/۵</p> <p>کلید واژگان احساس تنهایی، وابستگی به اینترنت، تعارض زناشویی.</p> <p>نویسنده مسئول Email: arahnedjat@yahoo.com</p>	<p>مقدمه: احساس تنهایی بیانگر کاستی و کمبود در برقراری روابط و پیوندهای عاطفی است که می تواند منجر به تعارضات در زوجین شود و همچنین موجب وابستگی به اینترنت به عنوان یک مسکن گردد. از این رو پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین صورت گرفت.</p> <p>روش کار: پژوهش حاضر مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بود که به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۶ انجام شد. جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر شامل کلیه زوجین ساکن در منطقه ۱۶، شهر تهران بود. با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ای شامل ۲۵۰ زوج بر اساس روش نمونه گیری چندمرحله ای انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه تعارضات زناشویی (MCQ)، مقیاس احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی بزرگ سالان (SELSA-S) و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت کیمبرلی یانگ (۱۹۸۸) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر صورت پذیرفت.</p> <p>یافته ها: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین احساس تنهایی باوابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین رابطه مستقیم معناداری ($p=0/01$) وجود دارد. نتایج تحلیل مسیر نشان داد که احساس تنهایی، وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی را به صورت مستقیم پیش بینی می کند. همچنین احساس تنهایی پیش بینی معناداری از تعارض زناشویی با میانجی وابستگی به اینترنت ارائه می دهد.</p> <p>نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده احساس تنهایی یکی از عوامل قابل توجه در وابستگی به اینترنت و در نهایت تعارض زناشویی است که هنگام درمان تعارضات زناشویی و یا وابستگی به اینترنت زوجین باید مورد توجه قرار گیرد.</p>

مقدمه

یکی از مسایل مهم در روابط اجتماعی، احساس تنهایی است. همه افراد گاهگاهی تنهایی^۱ را تجربه می کنند، اما برخی از مردم با این احساس، روزها، سال ها و گاه تا پایان عمر زندگی می کنند. احساس تنهایی با تهی شدن عاطفی، عدم ابراز احساسات بین فردی و پسرفت روانشناختی همراه است به گونه ای که نیازهای مربوط به صمیمیت^۲ برآورده نشده اند و اگر هم تا حدودی برآورده شده باشند، اساساً به نحوی نارضایت بخش باقی می ماند. احساس تنهایی، گویای کاستی ها و کمبودهایی در برقراری پیوندهای عاطفی و اجتماعی است به بیان دیگر احساس تنهایی تجربه ذهنی و آزاردهنده است که در پیوندهای عاطفی و میان فردی است. ممکن است فردی در میان گروهی باشد اما پیوندهای اجتماعی و عاطفی خشنودکننده ای نداشته باشد و از احساس تنهایی شکایت کند.

احساس تنهایی زمانی به وجود می آید که تماس و رابطه فرد با دیگران کاذب باشد؛ به نحوی که تجربه عاطفی مشترکی برای این رابطه دوجانبه فرد با دیگران متصور نباشد و انسان در فرایند تماس با دیگران، فاقد یک ارتباط حقیقی و صمیمانه باشد [۱]. ویس^۳ دو نوع احساس تنهایی را تفکیک می کند؛ احساس تنهایی مبتنی بر انزوای اجتماعی و احساس تنهایی مبتنی بر انزوای احساسی. اولی احساس تنهایی را به علت کم بود ادغام و قرارگیری اجتماعی مربوط می داند و توضیح می دهد. نوع دوم احساس تنهایی یعنی انزوای احساسی دلالت دارد [۲]. از طرفی احساس تنهایی که بر اساس کاستی ها در برقراری پیوندهای عاطفی و اجتماعی تعریف می شود، می تواند زمینه ساز نارضایتی از زندگی [۳] و در نهایت تعارض زناشویی^۴ شود [۴].

- ۱- loneliness
- ۲- Intimacy
- ۳- Weiss RS
- ۴- Marital Conflict

تعارض زناشویی عبارت از تنازع بر سر تصاحب پایگاه و منابع قدرت است که در جهت حذف امتیاز دیگری و افزایش امتیازات خود بروز می‌کند [۵]. بروز تعارض زناشویی یکی از مقدمات جدایی و طلاق می‌باشد [۶]. فرایند تعارض زمانی به وجود می‌آید که یکی از طرفین رابطه احساس کند طرف مقابلش بعضی از مسائل مورد علاقه او را سرکوب می‌کند. بنابراین وجود تعارض زناشویی ناشی از واکنش نسبت به تفاوت‌های فردی است و گاهی اوقات، آن قدر شدت می‌یابد که احساس خشم، خشونت، کینه، نفرت، حسادت و... بروز می‌کند [۷]. مارکمن^۱ و همکاران یکی از عوامل‌های تعارض را نبود گفتگو در بین زوجین می‌دانند [۸].

گاهی افراد برای چیره شدن بر احساس تنهایی و کاهش تعارض زناشویی به اینترنت و شبکه‌های مجازی رو می‌آورند؛ بین میزان استفاده از اینترنت و تنهایی و انزوا، رابطه‌ی معناداری وجود دارد [۹]. بنابراین افراد تنها برای کاهش تنهایی به اینترنت و فضای مجازی رومی‌آورند و در نتیجه در چرخه معیوب گرفتار می‌شوند و به تنهایی آن‌ها افزوده می‌شود [۱۰ و ۱۱].

اعتیاد اینترنتی^۲ اصطلاح وسیعی است که یک تنوع گسترده از مشکلات کنترل و تکانه را پوشش قرار می‌دهد و اعتیاد اینترنتی را به پنج نوع تقسیم می‌کند که عبارت‌اند از: ۱- اعتیاد سکس مجازی؛ ۲- اعتیاد رابطه‌ی مجازی؛ ۳- اعتیاد وسواس شبکه‌ی ای؛ ۴- اعتیاد کسب اطلاعات اضافی؛ ۵- اعتیاد کامپیوتری؛ که به‌طور کلی این اختلال را می‌توان به‌عنوان نوعی استفاده از اینترنت که بتواند مشکلات روان‌شناختی، اجتماعی، درسی و یا شغلی در زندگی فرد ایجاد کند، تعریف کرد [۵]. در پژوهش‌های گوناگونی نیز نتایج نشان داد که احساس تنهایی بر رضایت از زندگی زناشویی افراد و همچنین تعارض‌های زناشویی و اعتیاد به اینترنت آنها تاثیر داردمانند پژوهش پینگوارت^۳ که نتایج نشان داد احساس تنهایی در افراد متأهل ایجاد تعارض می‌کند [۳] و اسگرین^۴ و همکاران نیز در پژوهش دیگری نتیجه مشابه‌ای بدست آوردند [۱۲]. از طرف زارعی و اورسلان [۱۰ و ۱۱] در دو پژوهش جداگانه دریافتند که خلق منفی و احساس تنهایی با وابستگی اینترنت رابطه مستقیم دارد.

احساس تنهایی را می‌توان یکی از عوامل‌های مهم اختلال‌های عاطفی دانست که منجر به فاصله‌ی عاطفی زوجین و عدم رضایت زوجین از کیفیت رابطه خود با دیگری می‌شود و از طرف دیگر بعضی از افراد اینترنت را به‌عنوان گریز روان‌شناختی مورد استفاده قرار می‌دهند که این امر نیز منجر به تعارض در زوجینی که چنین احساسی دارند می‌شود حال با توجه به افزایش استفاده از اینترنت و تعارضات زناشویی زوجین در جامعه ایرانی و اهمیت یافتن علل زمینه‌ساز این تعارض‌ها این پرسش‌ها ایجاد می‌شود که آیا رابطه معناداری بین احساس تنهایی و

وابستگی اینترنت در زوجین وجود دارد؟ آیا رابطه معناداری بین احساس تنهایی و تعارض‌های زناشویی وجود دارد؟

روش کار

روش پژوهش با توجه هدف اصلی این پژوهش که بررسی رابطه احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین منطقه ۱۶ تهران بود از نظر شیوه جمع‌آوری اطلاعات از نوع توصیفی-همبستگی^۵ است که به صورت مقطعی^۶ در سال ۱۳۹۶ صورت گرفت. جامعه مورد مطالعه در پژوهش حاضر شامل کلیه زوجین ساکن منطقه ۱۶، شهر تهران بودند. روش نمونه‌گیری در این مطالعه، چندمرحله‌ای بود. به این صورت که در مرحله اول از مناطق نواحی شش‌گانه منطقه‌ی ۱۶؛ ناحیه ۶ انتخاب و به سه محله‌ی بالا، پایین و مرکز تقسیم‌بندی شد و پرسشنامه‌ها در بین افراد توزیع شد. برای برآورد حجم نمونه ابتدا یک مطالعه مقدماتی روی ۳۰ نفر از افراد جامعه آماری انجام شد تا پراکندگی متغیرهای مورد مطالعه مشخص شود و سپس با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۵۰۰ نفر، تعیین شد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل تمایل هر دو زوج برای شرکت در پژوهش، سواد خواندن و نوشتن حداقل سوم راهنمایی و تکمیل دقیق پرسشنامه‌ها بودند و ملاک‌های خروج شامل برآورده نشدن ملاک‌های ورود بودند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف استاندارد، درصد و فراوانی، از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد. لازم به ذکر است که تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ورژن ۲۰ انجام شد.

در این بررسی برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای ذیل استفاده شد:

۱- **مقیاس احساس تنهایی اجتماعی و عاطفی بزرگسالان^۷ (SELSA-S)**: فرم کوتاه‌شده این مقیاس یعنی مقیاس دی توماسو، برانن و بست، بر اساس نظریه ویس طراحی شده و احساس تنهایی را در سه زمینه رمانتیک، خانوادگی و اجتماعی مورد سنجش قرار می‌دهد. این مقیاس در مجموع شامل ۱۵ گویه و هر یک از ابعاد رمانتیک، خانواده و اجتماعی مشتمل بر ۵ گویه می‌باشد که هر گویه در یک طیف ۵ رتبه‌ای از کاملاً مخالفم (نمره ۱) تا کاملاً موافقم (نمره ۵)، تنظیم شده است. کسب نمره بالا در این مقیاس نشان‌دهنده احساس تنهایی بیشتر در هر یک از ابعاد می‌باشد. مؤلفان این مقیاس، ضرایب

۱- Markman HJ

۲- Internet addiction

۳- Pinquart

۴- Segrin C

۵- Descriptive – Correlational

۶- Sectional

۷- Social Emotional Loneliness Scale for Adults Short- SELSA_S

آلفای کرونباخ این ابزار را بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۰ گزارش کرده‌اند. در ایران پایایی و روایی این مقیاس توسط جوکار و سلیمی بررسی شد. نتایج تحلیل عاملی مؤید وجود سه عامل در این مقیاس بود، همچنین روایی همگرا و افتراق مطلوبی برای این مقیاس به دست آمد، ضرایب آلفای کرونباخ نیز برای تنهایی رمانتیک، اجتماعی و خانوادگی به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۸۴، ۰/۸۷ گزارش شد [۱۳].

۲- پرسشنامه تعارضات زناشویی^۱ (MCQ): این پرسشنامه، یک ابزار ۴۲ سؤالی است. سؤال‌های این پرسشنامه و خرده‌مقیاس‌های آن با هدایت دکتر باقر ثنایی و بر اساس تجارب بالینی در ایران به منظور سنجیدن تعارضات زن و شوهر ساخته شده است. حداکثر نمره کل پرسشنامه ۲۱۰ و حداقل آن ۴۲ می‌باشد. گزینه‌ها به صورت لیکرت «همیشه، اکثراً، گاهی، به ندرت، هرگز» بیان می‌شوند. ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۱ و برای هفت خرده مقیاس آن از ۰/۶۰ (کاهش رابطه جنسی) تا ۰/۸۱ (کاهش رابطه با خانواده همسر) متغیر بوده است. روایی آن برای پیش‌بینی بیمارهای روان‌تنی تأیید شده از جمله پیش‌بینی سردرد میگرن که معادل ($p = ۰/۰۱$) و ($p = ۰/۲۸$) به دست آمد [۱۴].

۳- پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ^۲ (۱۹۸۸): این پرسشنامه در سال ۱۹۸۸ توسط کیمبرلی یانگ ساخته شد و در زمینه سنجش اعتیاد اینترنتی مورد استقبال بسیاری قرار گرفت. سؤالات این پرسشنامه بر اساس ملاک‌های DSM TR-IV برای اختلال قماربازی بیمارگون طراحی شده‌اند چرا که گمان می‌رود اختلال اعتیاد به اینترنت شباهت زیادی با اختلال قماربازی بیمارگون دارد. این پرسشنامه دارای ۲۰ سؤال بوده و هدف آن سنجش میزان اعتیاد به اینترنت در افراد مختلف می‌باشد. طیف پاسخ‌دهی آن به صورت لیکرت بوده و دارای پنج درجه می‌باشد. روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات قبلی با آلفای کرونباخ ۰/۹۰ گزارش شده است. نسخه فارسی این مقیاس در ایران نیز مورد استفاده قرار گرفته و پایایی آن را با آلفای کرونباخ ۰/۸۱ و قاسم‌زاده با آلفای کرونباخ ۰/۸۸ تأیید کرده‌اند [۱۵].

۴- پرسشنامه جمعیت شناختی: این پرسشنامه محقق ساخته، مواردی چون سن، میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، جنسیت، شغل و میزان درآمد را مورد ارزیابی قرار داد.

یافته‌ها

نتایج توصیفی پژوهش حاکی از این است که در این پژوهش از ۵۰۰ نفر شرکت‌کننده ۵۰ درصد شرکت‌کنندگان مرد و ۵۰ درصد آن‌ها زن بودند؛ که ۳۶ درصد آن‌ها در مقطع زیردیپلم و ۳۴ درصد در مقطع لیسانس و ۲۴ درصد آن‌ها در مقطع فوق‌لیسانس و ۶ درصد در مقطع دکتری مشغول به تحصیل

بودند. همچنین ۱۳ درصد شرکت‌کنندگان بین دامنه سنی ۳۰-۲۰ سال، ۱۶/۶ درصد بین دامنه سنی ۴۰-۳۰ سال، ۱۸/۸ درصد شرکت‌کنندگان بین دامنه سنی ۵۰-۴۰ سال، ۲۹/۶ درصد بین دامنه سنی ۶۰-۵۰ سال سن قرار داشتند و در نهایت بیشتر مشارکت‌کنندگان (۳۳ درصد) شغل آزاد داشتند، ۲۷ درصد مشارکت‌کنندگان فرهنگی، ۱۹/۶ درصد مری (مربی مهدهای کودک، مربی کارهای هنری، مربی‌های ورزشی و ...) و نهایتاً ۱۰/۴ درصد آن‌ها بازنشسته بودند.

نتایج توصیفی متغیرهای پژوهش نشان داد که مقادیر میانگین، نما و میانه تقریباً به هم نزدیک می‌باشند که این امر نشان‌دهنده نرمال بودن داده‌ها بود. هرچند که مقادیر کجی و کشیدگی با قرار گرفتن بین ۲- و ۲+ این مطلب را تأیید نمود. همچنین در آزمون کلموگروف-اسمیرنوف یک نمونه‌ای، مقدار سطح معناداری برای تمام متغیرها بزرگ‌تر از مقدار خطای ۰/۰۵ بود (سطح معناداری برای متغیر احساس تنهایی ۰/۴۱ نیازهای روانی ۰/۱۷، اعتیاد به اینترنت ۰/۷۴، تعارض زناشویی ۰/۲۴ بود) و در نتیجه این متغیرها دارای توزیع نرمال بودند. برای تحلیل داده‌های به دست آمده، در این پژوهش از تحلیل همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد، که نتایج به شرح جدول ذیل گزارش شده است. (جدول ۱-۳)

جدول ۱- همبستگی بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی

تعارض زناشویی	وابستگی به اینترنت		
**۰/۵۲۵	**۰/۵۵۳	ضریب	احساس تنهایی
۰/۰۱	۰/۰۱	سطح معناداری	
۵۰۰	۵۰۰	تعداد	

همان‌گونه که بر اساس نتایج جدول فوق مشاهده می‌شود، در سطح ۰/۰۱ رابطه معناداری بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین وجود دارد. ضریب همبستگی بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت ۰/۵۵ و ضریب همبستگی بین احساس تنهایی و تعارض زناشویی ۰/۵۲ بود. همچنین بر اساس نتایج آزمون تحلیل همبستگی پیرسون مشاهده می‌شود بین متغیرهای احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی در زوجین ارتباط مثبت و معناداری دارد.

از آنجایی که در این پژوهش دو متغیر وابسته و متغیر مستقل وجود داشت، از تحلیل مسیر^۳ جهت پیش‌بینی احساس تنهایی

۱- Marital Conflict Questionnaire - MCQ
 ۲- Internet Addiction Test (IAT) Young.
 ۳- Path analysis

از وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی استفاده شد که نتایج آن به شرح ذیل گزارش می شود.

همان گونه که در جدول ۲ آمده است، با توجه به شاخص های برازندگی به ویژه نسبت مجذور کای به درجه آزادی برابر ۲/۲۹۵ ملاک کمتر از (۳)، شاخص نیکویی برازش (GFI)

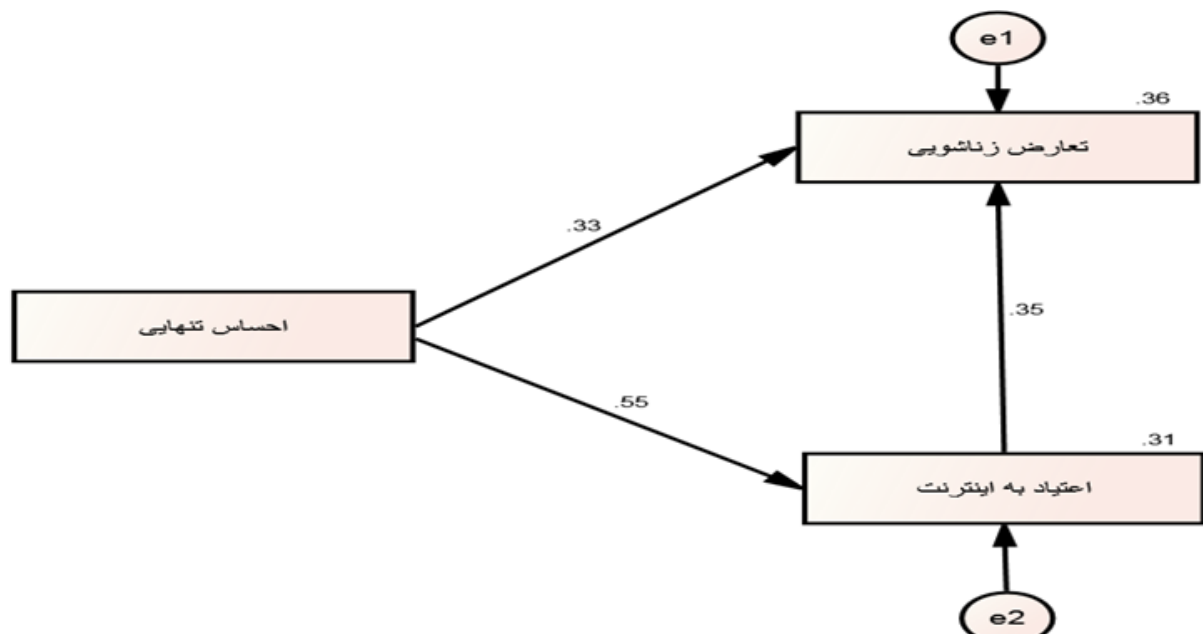
جدول ۲- شاخص های برازش مدل

شاخص	دامنه مورد قبول	مقدار	نتیجه
شاخص مجذور خی (χ^2)	$P > 0.05$	۹/۱۷۰	تائید
درجه آزادی	-	۴	-
نسبت مجذور کای به درجه آزادی	کمتر از ۳	۲/۲۹۵	تائید
خطای ریشه مجذور میانگین تقریب ( )	$RMSEA < 0.05$	۰/۰۴۷	تائید
شاخص نیکویی برازش (GFI)	$GFI > 0.9$	۰/۹۸۲	تائید
شاخص برازش نرمال شده (NFI)	$NFI > 0.9$	۰/۹۸۳	تائید
شاخص برازش مقایسه ای (CFI)	$CFI > 0.9$	۰/۹۹۰	تائید
شاخص برازش اعتباری (IFI)	$IFI > 0.9$	۰/۹۹۱	تائید

برابر ۰/۹۸۲، شاخص برازندگی نرمال شده (NFI) برابر با ۰/۹۸۳، شاخص برازندگی اعتباری (IFI) برابر ۰/۹۹۱، شاخص برازندگی مقایسه ای (CFI) برابر ۰/۹۹۰، ریشه خطای تقریب میانگین مجذورات (RMSEA) برابر ۰/۰۴۷ است که نشان می دهد مدل پیشنهادی از برازندگی مناسبی برخوردار است.

در شکل ۱، ضرایب استاندارد اثرات مستقیم پیش بینی احساس تنهایی از تعارض زناشویی و اعتیاد به اینترنت و همچنین اثر غیرمستقیم احساس تنهایی بر تعارض زناشویی با میانجی اعتیاد به اینترنت آمده است.

شکل ۱- مدل نهایی اثرات مستقیم

در جدول ۳ اثرات مستقیم احساس تنهایی بر وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی و همچنین وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی آمده است. نتایج نشان می دهند این اثرات در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند به عبارت دیگر احساس تنهایی

وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی را به صورت مستقیم پیش بینی می کند. بر اساس نتایج جدول ۳ همچنین می تواند گفت که احساس تنهایی پیش بینی معناداری از تعارض زناشویی با میانجی وابستگی به اینترنت ارائه می دهد.

جدول ۳- مقادیر اثرات مستقیم (وزن‌های رگرسیون)

P	C.R.	S.E.	تخمین استاندارد	تخمین	متغیر		
***	۱۴/۸۵۲	۰/۰۴۳	۰/۵۲	۰/۶۴۳	وابستگی به اینترنت	<---	احساس تنهایی
***	۸/۱۲۵	۰/۰۵۰	۰/۵۵	۰/۴۰۹	تعارض زناشویی	<---	احساس تنهایی
***	۷/۷۰۷	۰/۰۵۸	۰/۳۵	۰/۴۴۹	تعارض زناشویی	<---	وابستگی به

بحث و نتیجه‌گیری

در این مطالعه، نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل همبستگی پیرسون نشان دادند که رابطه مستقیم معناداری بین احساس تنهایی با وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی وجود دارد. همچنین نتایج حاصل از تحلیل مسیر نشان دادند که احساس تنهایی، وابستگی به اینترنت و تعارض زناشویی را هم به‌صورت مستقیم پیش‌بینی می‌کند و احساس تنهایی، پیش‌بینی معناداری از تعارض زناشویی با میانجی وابستگی به اینترنت ارائه می‌دهد. نتایج این پژوهش با پژوهش‌هایی که نشان می‌دهند بین میزان استفاده از اینترنت و تنهایی و انزوای رابطه‌ی معنادار وجود دارد [۵، ۹، ۱۸ و ۱۹] همسو است. همچنین با که نشان می‌دهند احساس تنهایی با تعارض زناشویی و همچنین رضایت زناشویی و روابط بین زوجین رابطه دارد، همخوان است [۱۶، ۱۷، ۱۲].

افرادی که احساس تنهایی دارند، دارای رضایت و شادمانی اندک هستند. همچنین بر اساس نظریه‌های شناختی می‌توان استدلال کرد که احساس تنهایی مداوم منجر به احساس بی‌کفایتی می‌گردد به طوری که فرد دارای احساس تنهایی از سبک سرزنش خود استفاده می‌کند که این امر فرد تنها را به دامنه‌ای از احساسات منفی از جمله افسردگی سوق می‌دهد. به‌منظور تبیین نتایج پژوهش این تحقیق می‌توان از مدل نظریه ویس [۱۸] کمک گرفت. بر اساس این مدل، تنهایی ناشی از انزوای اجتماعی یا فقدان حمایت اجتماعی، آمادگی فرد را برای ابتلا به اعتیاد به اینترنت ایجاد می‌کند، یعنی افراد برای کاهش تنهایی خود به اینترنت رو می‌آورند؛ به‌عبارت‌دیگر اینترنت ممکن است جایگزینی را برای زندگی بدون نشاط افراد تنها فراهم کند تا زندگی دیگری برای خود بسازند. همین‌طور ممکن است که تنهایی در نتیجه اعتیاد به اینترنت روی دهد، یعنی کسانی که به اینترنت معتاد می‌شوند پیامدهای منفی حاصل از آن مانند تنهایی را تجربه کنند. همچنین ممکن است چرخه‌ای معیوب و رابطه‌ای دوسویه در کار باشد، یعنی افراد تنها، برای کاهش تنهایی خود به اینترنت روی بیاورند و در نتیجه

به‌تنهایی آن‌ها افزوده شود.

از طرف دیگر بر اساس مدل ویس [۱۸] زمانی که زوجین یا یک زوج احساس تنهایی از نوع اول داشته باشد فرد به سمت تعامل به همسر خود حرکت نمی‌کند و تمام مسیرهای تعامل را نیز مسدود می‌کند در نهایت رابطه این زوجین به تعارض کشیده می‌شود. اگر یکی از زوجین یا هر دو احساس تنهایی از نوع دوم داشته باشد حال با توجه به اینکه در نوع دوم احساس تنهایی افراد از بروز احساسات و هیجانات خود طفره می‌روند و احساس می‌کنند که نمی‌توانند هیجانات خود را با دیگری در میان بگذارند و یا دیگری یا آن را درک نمی‌کند این امر به خودی خود باعث جدای زوجین از یکدیگر و تعارض زناشویی می‌شود. حال اگر همان‌طور که گفته شد افراد برای غلبه بر احساس تنهایی خود به فضای مجازی و به‌طور کل اینترنت پناه ببرند از این رو این افراد با نداشتن رابطه زناشویی مناسب به خاطر وابستگی به اینترنت، تعارض زناشویی را تشدید می‌کنند. محدودیت‌های پژوهش حاضر شامل مواردی از این دست بود: تعداد زیاد سوالات پرسشنامه که خود می‌تواند به عنوان یکی از عوامل تاثیرگذار بر کاهش دقت پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان مطرح باشد. همچنین جامعه پژوهش مختص به شهر تهران بود که باعث محدودیت در تعمیم نتایج به سایر شهرهای ایران می‌شود. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از این بررسی به روانپزشکان، روانشناسان، مشاوران و تمام کسانی که در حوزه سلامت روان کار می‌کنند، پیشنهاد می‌شود که در هنگام مواجهه با زوجینی که دچار تعارض زناشویی و وابستگی به اینترنت هستند، شاخص احساس تنهایی آن‌ها را نیز در درمان مدنظر قرار دهند؛ زیرا احتمال اینکه تعارض زناشویی و در نهایت وابستگی به اینترنت ناشی از احساس تنهایی در هر یک زوجین یا هر دو باشد، وجود دارد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله مراتب قدردانی و سپاسگزاری خودشان را از زوج‌های مشارکت‌کننده در این پژوهش اعلام می‌دارند.

References

- 1-Vanhalst J, Goossens L, Luyckx K, Scholte RH, Engels RC. The development of loneliness from mid- to late adolescence: trajectory classes, personality traits, and psychosocial functioning. *JAdolesc.*2013; 36(6): 1305-12.
- 2-Mohammad Mojed D. Loneliness and totalitarianism. Tehran: Enlighteners and Women's Studies, 2008. [Persian].
- 3-Bugay A. Loneliness and life satisfaction of Turkish university students. In *Education in a Changing Environment Conference Proceedings 2007* (pp. 371-376).
- 4-Pinquart M. Loneliness in married, widowed, divorced, and never-married older adults. *Journal of Social and personal relationships.* 2003; 20(1):31-53.
- 5-Young KS, Rogers RC. The relationship between depression and Internet addiction. *CyberPsychology & Behavior.* 1998; 1(1):25-8.
- 6-Whisman, MA, Uebelacker, LA and Weinstock, LM. Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology.* 2004; 72(5): 830-38.
- 7-Birditt KS, Brown E, Orbuch TL and McIlvane JM. Marital Conflict Behaviors and Implications for Divorce over 16 Years. *Journal of Marriage Fam.* 2010; 72(5): 1188-1204.
- 8-Markman, HJ, Renick MJ, Floyd FJ, Stanley SM & Clements M. Preventing marital distress through communication and conflict management training. *Journal of Counseling and Clinical Psychology.* 1993; 61(1):70-77.
- 9-Moody EJ. Internet use and relationship to loneliness. *Journal - Cyber Psychology & Behavior.*2004; 4(3): 393-401
- 10-Zarei, P and Roshani, K. Comparison of Cultural Intelligence, Emotional Intelligence, Individual and Social Adjustment of Female and Male Students of Ahvaz Islamic Azad University. *Journal of Women and Culture.*2016; 3(12): 49-63. [Persian]
- 11-Orsal O, Orsal O, Unsal A, Ozalp SS. Evaluation of internet addiction and depression among university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* 2013; 82:445-54.
- 12-Segrin C, Powell HL, Givertz M, & Brackin A. Symptoms of depression, relational quality, and loneliness in dating relationships. *Personal Relationships.* 2003; 10(1): 25-36.
- 13-Jowkar B, Salimi A. Psychometric properties of the short form of the social and emotional loneliness scale for adults (SELSA-S). *Journal of Behavioral Sciences.* 2011; 5(4): 7-18. [Persian]
- 14-Ghamari Mohammad, Comparison of the effectiveness of psychological, educational and counseling strategies based on solving the problem in reducing marital conflicts in both working groups. Doctoral Thesis. Islamic Azad University of Science and Research Branch. 2007. [Persian].
- 15-Ghasemzadeh L, Shahraray M, Moradi AR. The study of degree of prevalence to internet addiction and its relation with loneliness and self-esteem in high schools students of Tehran. *Journal of Education.* 2007; 23 (1): 41-68. [Persian]
- 16-Ditzen B, Hahlweg K, Fehm-Wolfsdorf G, Baucom D. Assisting couples to develop healthy relationships: Effects of couples relationship education on cortisol. *Psychoneuroendocrinology.* 2011; 36(5):597-607.
- 17-Halat MI, Hovardaoğlu S. The relations between the attachment styles, causality and responsibility attributions and loneliness of the married couples in the context of the investment model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* 2010 Jan 1;5:2332-7.
- 18-Morahan-Martin J. Schumacher P. Loneliness and social uses of the internet. *Computers in Human Behavior.* 2003; 19(6): 659-71.
- 19-Zarbakhsh-Bahri MR, Rashedi V, Khademi MJ. Loneliness and Internet addiction in students. *Management of Health Promotion,* 2011; 2(1): 33-9. [Persian].

The determination of the relationship between loneliness and internet dependence and marital conflict married couples

Bardoudeh. S (MSc), Rahnejat. AM (PhD)*, Rabiei. M (PhD), kianimoghadam. AS (PhD candidate)

Abstract

Introduction: The loneliness is explanatory deficiency in establishment relations and bond emotional that can conflict married couples and also effects on internet dependence as a sedative. Therefore this research done the relations ship between loneliness of internet dependence and marital conflict married couples

Methods: The study population consisted of all couples living in 6th district of 16region in Tehran. Using Cochran formula, a sample size of 250 couples was selected. The design of this research was descriptive co relational. To collect data was used from the Marital Conflict Questionnaire (MCQ), the social and emotional loneliness Scale for adults (SELSA-S), and the Kimberley Young's Internet Addiction Questionnaire (1988). Data analysis was done using Pearson correlation coefficient and path analysis.

Results: and marital conflict in couples The results of the study showed that there is a relationship between loneliness with internet addiction The results of path analysis show that, the loneliness that predict directly internet dependence and marital conflict. Also the loneliness, present Meaningful prediction of marital conflict to mediation internet addiction.

Conclusion: Due to the result loneliness is one of the significant facts in internet dependence and conflict married that should be pay attention during the treatment off conflict married couples and interne dependence.

Keywords: loneliness. Internet addiction. Marital conflict.

---

*Corresponding Author: Department of Clinical Psychology, Faculty of Medicine, AJA University of Medical Sciences, Tehran, Iran. Email: arahnedjat@yahoo.com